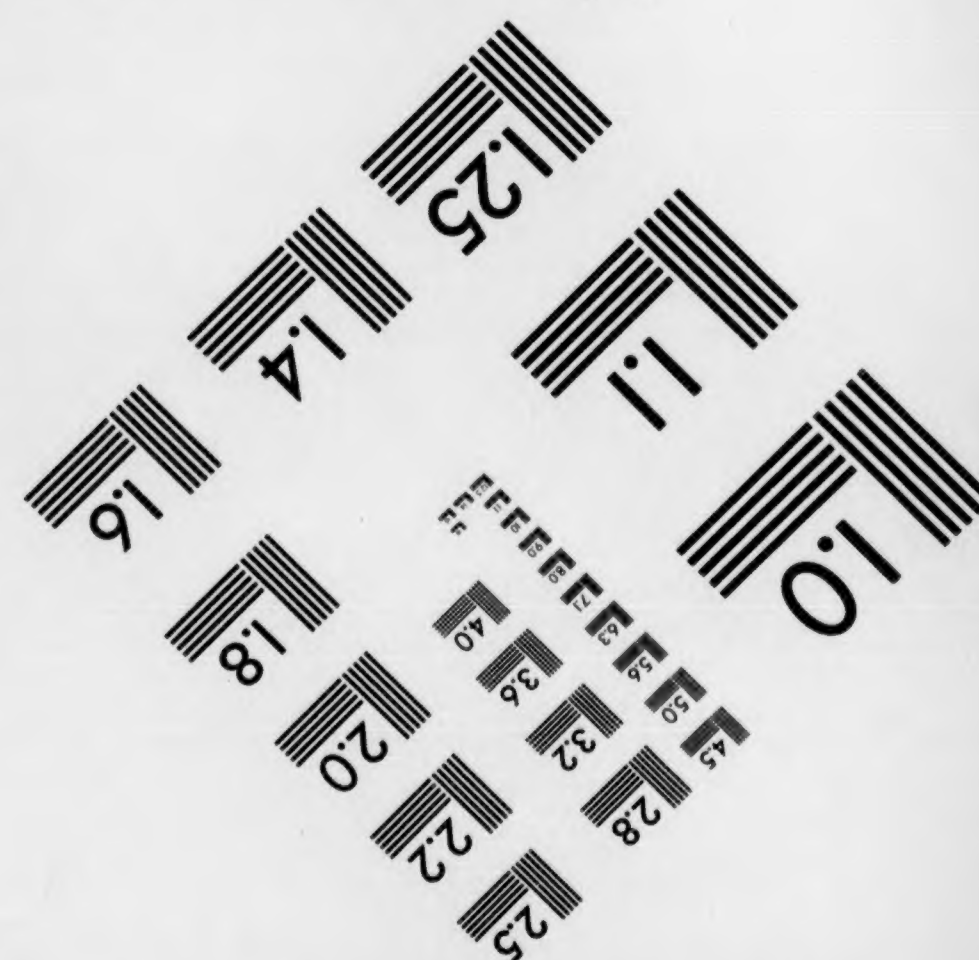
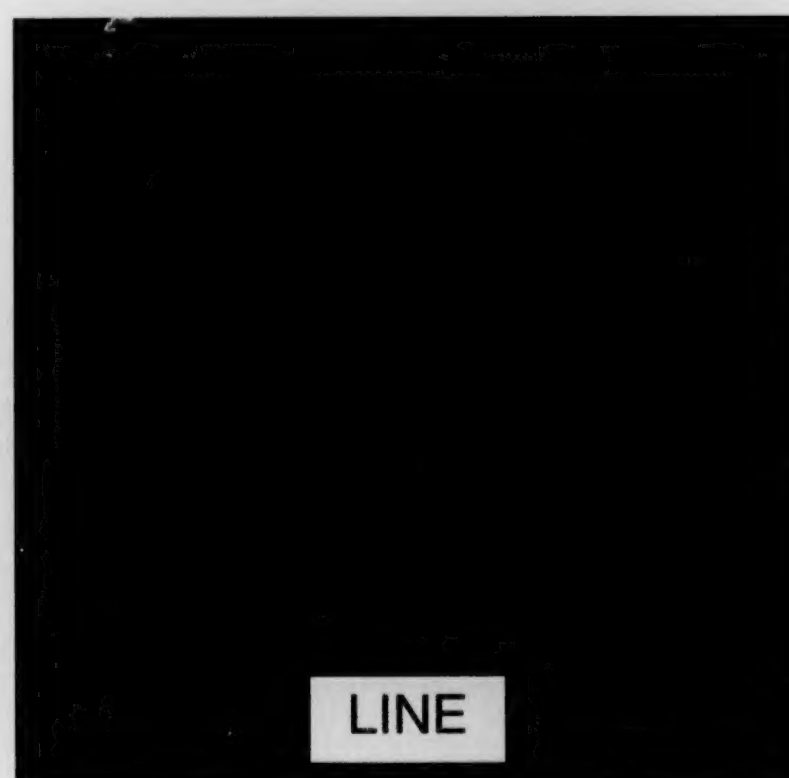
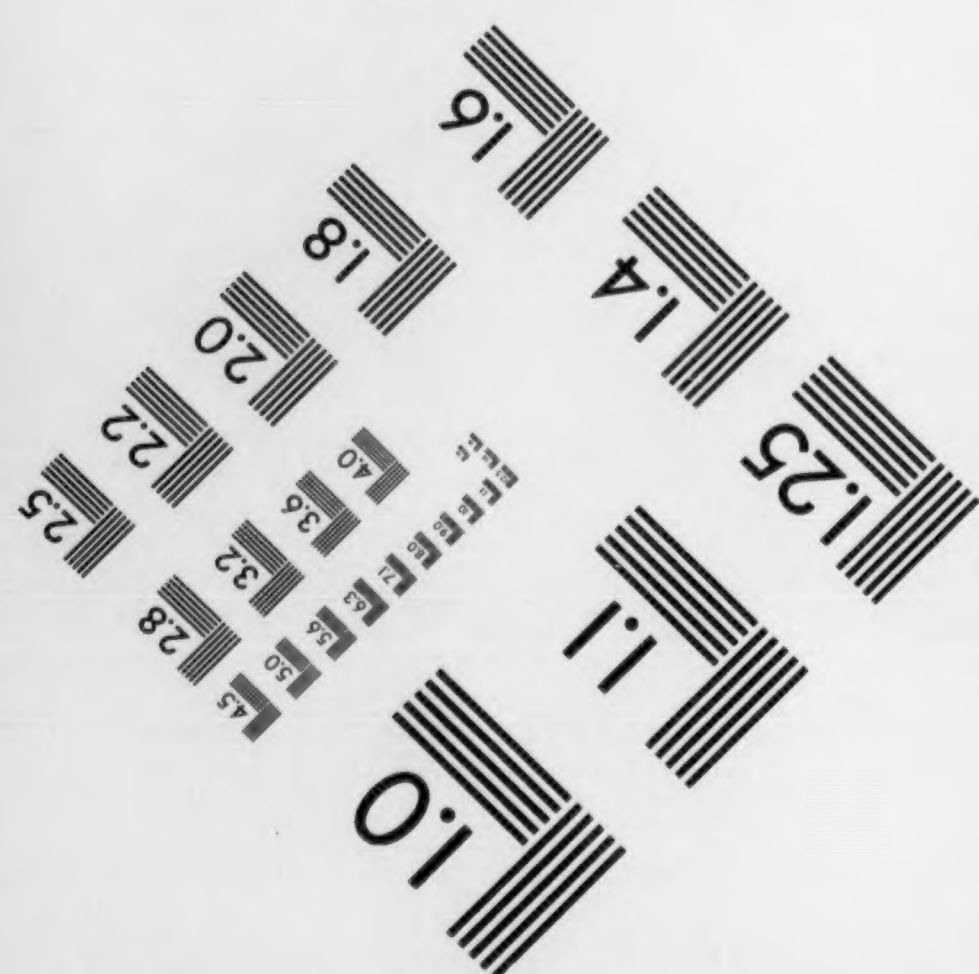
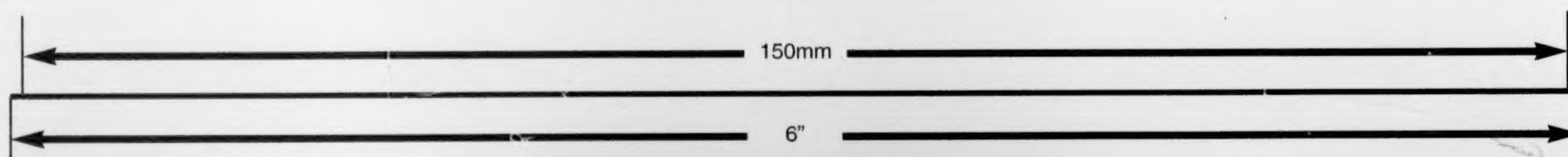
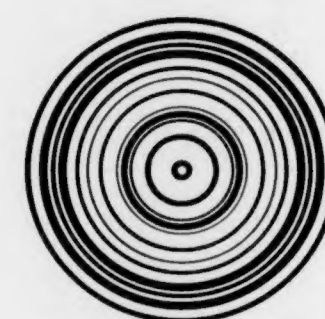
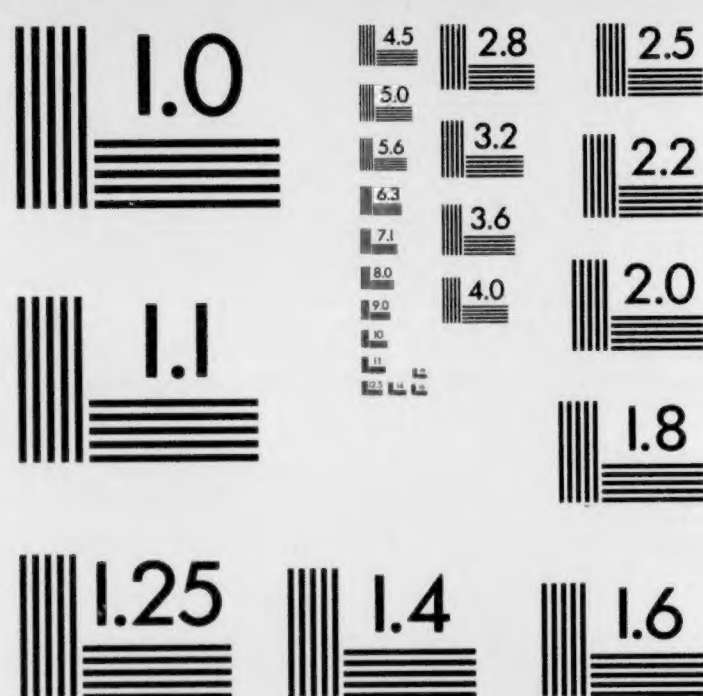
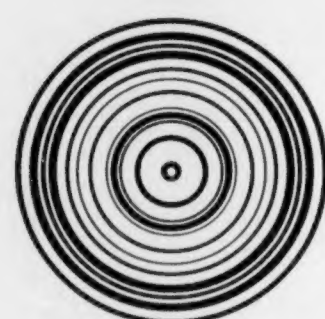
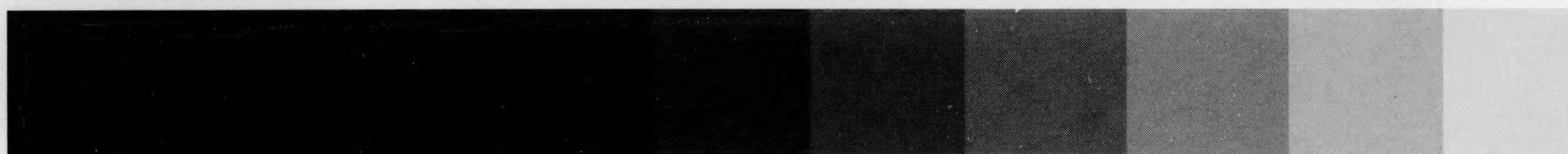
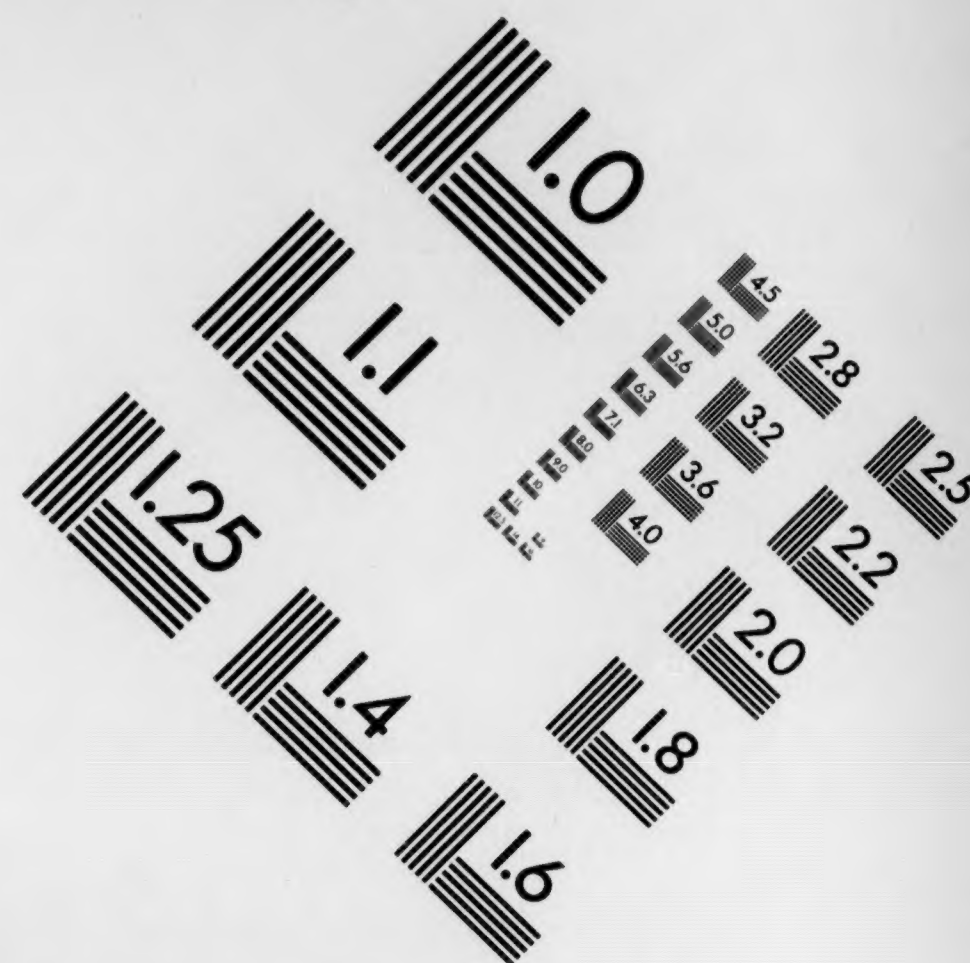
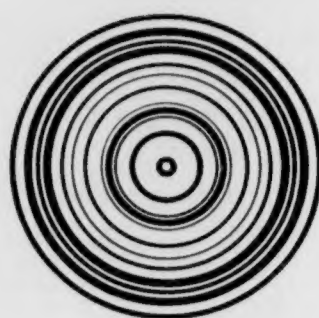
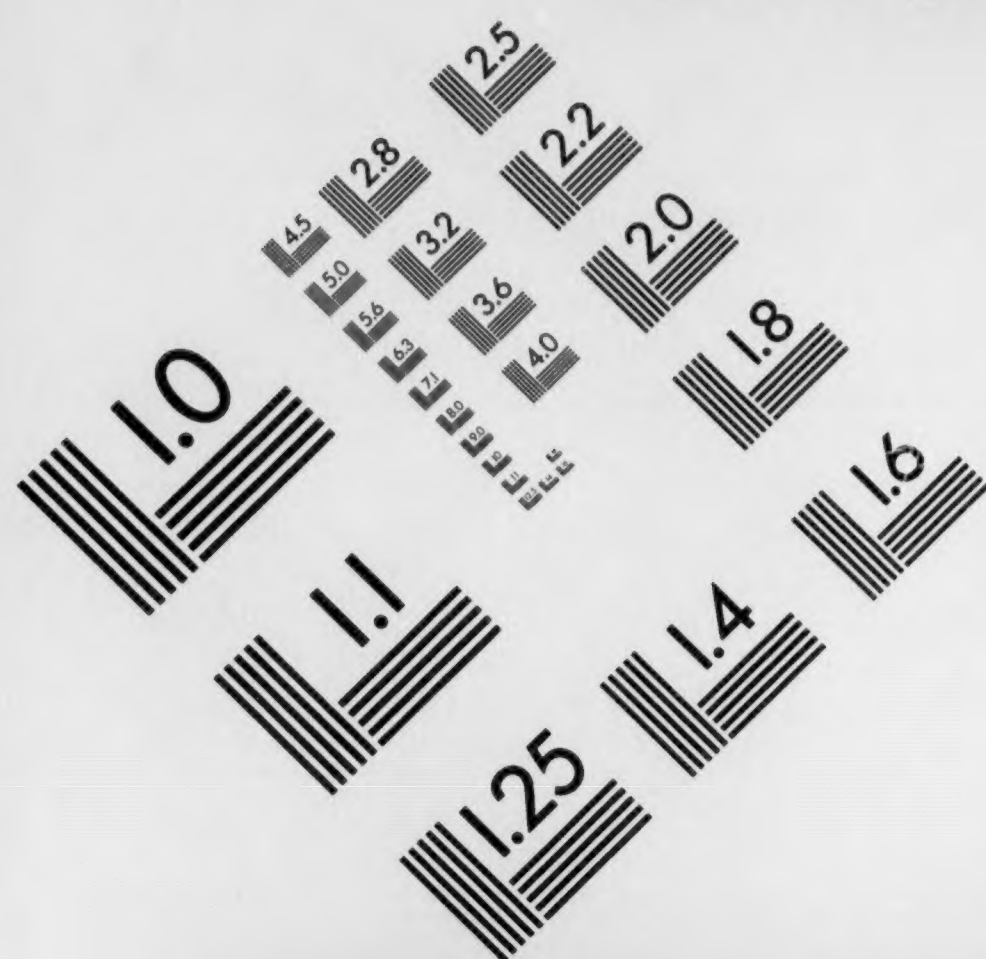

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.

It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.

Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

Permalife
COTTON CONTENT

Microfilmed 2005
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH DRAMA

PRESERVATION

PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-2005-1898.13

Horovanyets, A.
Di shtarbende velt :a
bine shpil in dray bilder.
Pariz, 1934.

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2005-1898.13

Horovanyets, A.
Di shtarbende velt :a bine shpil in dray bilder.
Pariz : [o.fg.], 1934.
32 p.

1. Yiddish drama.—lcsh.
I. France-Paris.

ID : NXYH02-B3971
CALL #: /24740

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio x 10.0

1 F.

ז. שפירא

א. האראוואניעץ

די שטארבענדע וועלט

א בינע שפיל איז דריי בילדער

אריינפירטווארט פון

ב. דייטשגעוואנד

פאר'ן 1934

ז. שניקאווסקי

א. האראוואניעץ

די שטארבענדע וועלט

א בינע שפיל אין דריי בילדער

אריינפירטווארט

פון ב. דייטשנעוואנד

פאריז 1934

נ. שיקשטיק

מ'ין דאנק דעם כאווער דייטשגעוואנד
פאר זיין ערנסטע מיטהילף
דער אויטאר

א ווארט דעם בוך

אין דער איצטיקער שווערער ביידן-השמאשעם צייט, ווען ליכט און פיסטערניש פירן א העפטיקן געראנגל, ווי דער פרייער געדאנק ווערט געברענגט אויף שייטער - הויפנס און די שווארצע שטאנס פון מיטלאלטער האבן צייטווייליק דערקערט זייער מאכט און הערשאפט; איז נויטיק זיך שטארקער פארפאנגערן מיט דעם וואפן פון אונזער פראלעטארישן עמעס, קעדיי נישט צו פערבלאנדזשען איז די פינסטערע נאכט אין די ארעמס פון אלדאס ביזנעס און שלעכטע.

***

דאס בוך וועגן וועלכן איך רעד דא שטעלט פאר א אינטערנאציאנאלן קאנגרעס, פון אלע פארהאנענע קויכעס אין דער היינטיקער געזעלשאפט אינם פארם פון א „בינע-שפיל“. זיינע אנטווארטן זענען די הויפט-זאכן פונם קאפיטאליסטישן רויב-סיסטעם, ווי א שטייגער: קאפיטאל, עקספלאאטאציע, מילכאמע, דעלוגיע, צווייטע און האס א. א. ווי... שטייגער פון דער איצטיגער שטורמישער עפאכע גייען דורך פאר דעם לעזער אין דעם דאזיקען בוך.

***

זיינע צוויי הויפט - מאמענטן זענען פאלגנדע:

1. עס איז נאך דער קריג 18-1914 די יעסודיעס פונם יועל-קאפיטאליזם זענען פאר גאנצע-טרייסלעכט ביז אין זיינע טיפענישן אלץ ברעכט זיך פונדער טראגעדיע פאלן, א רעד-וואלוציאנערער שמירם גייט דורך איבער אלע טיילן פון אייראפע און איירא א זעכסטל-טייל פון דער וועלט פלאטערט שוין מיט שטאלץ די רויטע פאן. דאס אלץ ווארפט אן א שרעק און פאכער אויף די באזיגערע קלאסן אין אלע לענדער-די מוידע און אנגסט איז א בארעכטיקטע; דער אונזין פון די בלוטיקע שכיטע ניכטערס ביי שטעל אויס די פון מילכאמעדיקן פסיכאז פארשטאדעטע מאסן. די בורזשואזע דערזעט זיך אנטעכטיקט איר פרעסטיזש און נידערגלאנע איז א פולקאמע, זי קאן די ארבעטער מאסן נישט נעבן די מינדסטע פארנימונג פאר זייערע לייזן, נאר ווי אין אלע אויס צארעס (1) געפינט דער קאפיטאליזם אויך דא א טרייען פארבינדעטן אין דער סאציאל-דעמאקראטיש, מיט זייער מיטהילף נישט זיך איינ-צי קאנאלאזירן דעם אויפגעברויזטן רעוואלט און צאָרן פון די ברייטסטע פאלקס שיכטן איינשטילענדיק זייערע צערייצטע געמיטער מיט פאלשע לאַזונגען, זיסע האפטאכעס א. ד. גל. אט אזוי ארום פארפעסטיקט זיך אויסשליסליך א דאנק די פירער פון צווייטן אינטערנאציאנאל, די מעשאלע פון אפגעשוואכטן קאפיטאליזם.

(1) אין דער צייט פון דער קריג שליסן די סאציאליסטן אין אלע לענדער בורגפרוידן מיט דער בורזשואזיע, שטימען אין די פארלאמענטן פאר אלע קרעדיטן אין מיליטערישע אויסגאבן.

2. די שווערע פאלן פון דער מילכאמע, דאס אנטוילן, מיט דער הילף פון ווערסאלער טראסטאט, זינער און באזיגטע, קאנטריבוציע, כווינעס, ארבעטסלאזיקייט, און דאס אויפואכן פון די קאלאניאלע פעלקער פאר זייער באפרייאונג דערשיטערט אויפסניי דעם קאפיטאליס-טישן בינען, מיט זיין אזוי גערופענע סטאביליזאציע און פראספעריטע.

די אנטשטאנדענע סאציאל-דעמאקראטישע רעגירונגען אין ענגלאנד, דייטשלאנד, בעלגיע, פוילן ווי אויך די „שאלעס-אינסטיטוציע“ אין זשענעוו זענען נישט אימסטאנד צו לעזן דעם אויבן דערמאנטן קאמפלעקס פראגן, און פארזיכערן דעם הערשענדיקן קלאס אריבער-יאמים.

דא זעט די בורזשואזיע זיך געצוונגען צו ראטעווען איר הערשאפט פון פערבייטן די צווייטע-דיקע, פארלאמענטארישע דעמאקראטיע, מיט איינשטעלן א רעזשים פון טעראר און געוואלט (פאשיזם). דאס איז זיין בען זעקינעם וואס וויל דעם באַרכלענדיקן קאפיטאליזם אפפרישן מיט מאַרפיוס און אנדערע ביטערע קרייטעכצער, און אזוי ארום פארלענענערן זיין אטעם-צוג.

אבער וואס שטארקער דער קאָגט אלץ ענגער שליסן זיך די רייען. דער אויטאָר פאר-ענדיקט זיין בינע-שפיל מיט די ווערטער: אונטער די טליעס, עשאפאטן, קאנצענטראציע-לא-נערן וואקסן אויס מיט אימפעט הונדערטער, טויזנטער פראלעטארישע קעמפער וואס וועלן מיט זייער רעוואלוציאנערן פלאם אָנציהלן די אונטערנייענדע וועלט.

***

צום סוף א פאר ווערטער דעם יונגן מעכאבער!

דאס איז איינער פון די טויזנטער יידישע ארבעטער אינם רוישיקן פארין וואס וויינט זיך צווישן רייכטום און נויט. איינער פון יענע האַרעפאשניקעס וואס פארנעמט און באגרייפט מיט דער גאנצער טיף פון זיין געשאַמע די סאציאלע אומגערעכטיקייט פון דער היינטיקער צייט. וואס טראַגט זיך ארום מיט א ענטשלאסענעם געדאנק צו ברענגען צום אויסדרוק זיין וואַגיק וואָרט. דאס בוך „די שטארבנדע וועלט“, איז נישט קיין פראַקלאַמאַציע-ליטעראטור ווי אויך נישט קיין וועהדנעשריי פון א פארצווייפלטן פראַלעטאריער נאָר א קינסטלערישער פאמפלעט און גלייכצייטיק א פלאַמיקער באַשולדיגונגס - אַקט קעגן דער גאנצער היינטיקער אָרדנונג. לעזנדיק די „בינע-שפיל“ באַקומען מיר א געפרעסט בילד ווי אזוי די אונטער-גייענדע וועלט קעמפט פארצווייפלט קעגן דעם גייעם קויעך וואָס שניידט זיך דורך א וועג פול מיט דעמער און ווילדע גראָזן און ברענגט מיט זיך ליכט, פרייהייט, ווילשטאנד פאר די גאנצע ארבעטענדע מענטשהייט דאס איז דער קאָמוניזם. דאס בוך איז א אַפפרישונג פארן ליינער און א קרעפטיקע דערמונטערונג צום ווייטערדיקן קאמף אָנגעשריבן אין א פאַרם וואָס פארכאפט ביזן סוף.

עס בלייבט מיר נאָר צו ווינטשן אז דער אַקשאַנעסדיקער באַגער פון שרייבער צו דינען זיין קלאס מיט וואָרט און שריפט זאָל באַקרוינט ווערן מיט גרויס דערפאלג.

ב. ד י י ט ש ג ע ו ו א נ ד.

ערשט בילד

א אינטערנאציאנאלער קאנגרעס וואס קומט פאר אין ווערסאיל און
איבערטראגט זיך דערנאך קיין זשענעוו.

די אַנטייל נעמער זענען :

קאפיטאל,
עקספּלואטאציע,
מילכאמע,
האם,
צווייטע,
רעליגיע,
נאציאנאליזם,
גנייזע,
רציכע,
פראסטיטוציע,
סיפיליס,
פינסטערניש,
דעמאקראטיע.

דער קאנגרעס קומט פאר אין א הערלעך גרויסן זאל,
ווי די ווענט מיט בילדער און פארטרעטן זענען באהאנגען,
פון פארצייטישע אימפעראטארן און היינטיקע גענעראלן,
זיי: יוליוס צעזאר, נאפאלעאן, הינדענבורג און מארשאל פאש.
ביי א רונדן טיש, וואס סימבאליזירט די רונדקייט פונם ערדקוגל,
זיצן הערן מיט צילינדער און פרעסן, רונדבייביקע,
מיט רויטע צעפרעסענע געזיכטער און ראצכיש-פארבלוטיקטע אויגן.
דעם זאל אויבן אן פארנעמט דאס פרעזידיום;
די ערשטע רייע פלעצער זענען נישט באזעצט,
עס פעלן דאָרט אויס די אבדיקירטע קעניגן און קייסעריעס.
אלס אַבווייזונג הענגען אויף די ליידיקע פאטעלן
זייערע קרוינען, העלמען און שווערדן.
דעכטס פונם פרעזידיום זיצן בארימטע וועלט-פערזענלעכקייטן
ווי: קלעמאנסאָ, לאידזשארזש, ווילסאָן און אנדערע...
לינקס די פארטרעטער פונם צווייטן אינטערנאציאנאל ווי:
פרידריך אדלער, אַטטאָ באוער, מאַדאָנאלד, לעאָן בלום,
וואַנדערוועלטע, שיינעמאן, נאָסקע און וועלס...
ס'מערקט זיך באלד אז די מאַיאָריטעט האָבן די לינקע;
דעם פאָרויץ פלאץ וועלן זיי פארנעמען, נאָר זיי
טרעטן אים פרייוויליק אָפּ פאר די געערטע געסט פונם קאנגרעס,
דערפאר בלייבט דער ערן-פלאץ פריי און יעדער דעלעגאט
האָט דאָס רעכט צו אַניטירן פאר זיין קאנדידאטור.

***

אויף דעם טאָג-ארדנונג פון דעם קאנגרעס שטעהען
פאָלגנדע פראגן צו באַהאַנדלען:

די וועלט איבערטיילונג
זיגער און באזיגטע
קריגענטשעדיגונג און אנעקסיעס
וואלוטע און ווירטשאפטלעכע סטאביליזאציע
באוואַפנטונג און אנטוואָפנונג
קריג און וועלט-פרידן

***

ס'איז א געטומל, א גערודער אין זאל; ס'קומט פאר א
לעבהאפטע דיסקוסיע ביים דערוויילן א פאָרויצענדן.
דער ערשטער באַקומט דאָס וואָרט דער ה' קאפיטאל
אויף די טריבונע באווייזט זיך א גראַווייטער זקן, מיט א
צעפּוילטע הויט אויף דעם פאָנעם און מיט שיטערע צעוואָרפענע
געציילטע האָר אויף זיין רונדיקן האַר-לאָזן קאָפּ,
און מיט אויגן גרויסע, איינשלינגענדע און פארלאָשענע;
צוליב דעם פאראלויז פון זיין האלבן גוף,
מוז ער זיצענדיג, זיין רעדע האלטן.
זיין קאָל איז טרוקן ווי, ביי א מענטש אָן לונגען.
ווען ער באווייזט זיך נאָר אויף די רעדנער טריבונע;
באַגעגנט אים א העפטיקע בראוואַ פאַטשעריי פונם פובליקום,
אויך די פארטרעטער פונם צווייטן אינטערנאציאנאל
אַפלאָדירן אים פייערליך, און ער הויבט אָן זיין רעדע:

***

מיינע הערן און דאמען!

נעלט אייגענטלעך גראמט זיך מיט דעם וואָרט וועלט,
קלאָדער גערעט,
איך קאָפיטאַל, בין דער מוישעל פון אלעם און אלעם;
צוליב מיר ווערן פעלקער פארטיליגט,
שטעט און לענדער פארברענט
און מיליאָנען התגעריקע אין די פאבריקן געטריבן.
און זייערע ליכטיקע טעג פון פראצע
ווערן מיט אביסל זופ באצאלט
מיט א טעפל גריץ. כא, כא, כא, כא
האָט ער זיך צעקייכט אין א ווילד היסטעריש געלעכטער
מיט א שטיק ברויט מיט ראָץ!
צעלאכט ער זיך נאָך העכער,
און איז צופרידן פון זיך וואָס איז אים געלינגען א ווייז ארויסצוברענגען
מיינע הערן און דאמען! הייבט ער אן שוין ערנסטער צו רעדן
ווער ווייסט נאָך אזוי קלוג און הארצלאָז
צו עקספּלאַטירן אלץ און אלעמען
אפילע קראנקע-פרויען, יונגע-מיידלעך
און מינדיעריקע קינדער, ווי איך קאָפיטאַל.
איך זייג אויס דעם מאַרד פון זייערע גלידער,
די ענערגיע פון זייערע אָדערן
איך בין דער פאקטישער מוישעל פון דער גאַנצער וועלט!
און פון אלעם וואָס געפינט זיך אין איר.
איך בין דער קעניג פון אלע קוילן-גרובן, גאפטי-גרובן
פון אלע טראמוויע-געצן, גאז, עלעקטרי און אייזנבאנען.
אין מיין רעשים געפינט זיך אלעם און אלץ!
פון גאָלד און בריליאַנטן איז פאַשעט איבעריג צו דערמאָנען
אלזא; וועמען קומט דעם ער-פאַרויז
אויף דעם איצטיקן אינטערנאַציאָנאַלן וועלט-קאָנגרעס
אויסערן מיר דעם מעכטיקן קאָפיטאַל!

נאָך אים האָט באַקומען דאָס וואָרט דער הער עקספּלאַטאַציע.
אויף דער בינע האָט זיך באוויזן א קרעפטיקער גאלאנטער - מאַן
מיט כיטרע שארפע דורכדרינגענדע אויגן
וואָס נישטערן, זוכן און בלייבן קיטמאַל אויף א אָרט שטיין.
און מיט א שטימע וואָס טוישט זיך מאַמענטענווייז
אַמאַל אַנגענעם און צוגעלאָזן און באלד האסטיג
באַפעלעריש און הארצלאָז:

***

מיינע גערטע הערן און דאמען!
האָט ער אַנגעהויבן זיין רעדע.
מיין כושעוון אָרט אין דער וועלט האָט דער גערטער
הער קאָפיטאַל אין זיין אינהאלטס רייכע רעדע שוין באוויזן,
ער האָט דערמאָנט מיין נוצלעכקייט -
פאר דער וועלט אָרדנונג וואָס איז געקרוינט מיטן גאָמען,
די אָרדנונג פון קולטור און ציוויליזאַציע,
דערפאר האָט ער מיר שוין איינגעברענגט זיך פאַרצושטעלן פאר אייך.
איך וויל איצט בלויז נאָך צוגעבן אַז, איך עקספּלאַטאַציע,
בין דער פון הימעל באשטימטער, פארבינדעטער פונם הער קאָפיטאַל.
איך צאפ ארויס פאר זיינע גאָלד זעק דעם מערווערט.
פון אלע מענשליכע שווייסן און האָרעוואניע.
איך בין זיין שעליעך און גלייכצייטיג די סיבע
פון הונגער און נויט.
איך קען אָפן און דרייסט זאָגן,
אַז אַן מיר עקספּלאַטאַציע, וואָלט דער ה' קאָפיטאַל -
אויף די וועלט קיין קיעם נישט געקענט האָבן;
און אפילו בלויז שטיצענדיג זיך
אויף די רייד פון מיינע פריינד, מוזט איר איינזען
אַז איך עקספּלאַטאַציע פארנעם דעם אויבן אַן פון די וועלט
אַט דערפאר קומט מיר דער ער-פאַרויז, און נישט קיינעם, נאָר מיר!
ביים איצטיקן אינטערנאַציאָנאַלן וועלט - קאָנגרעס

דער ה' מילכאמע בעט א וואָרט !
האָט עמיצער איבערגעגעבן דעם פרעזידיום דורך א צווישן רוח.
ער באַקומט איז געווען דער ענטפער.
און דער הער מילכאמע, האָט זיך אויף דער רעדנער־טריבונע באוויזן
אין א בלוט רויטן מונדיר אָנגעטוען, מיט א שווערד אין דער האַנד,
האָט ער סאלוטירט דעם קאָנגרעס - צוזאמענפאַר.
אָנגעהויבן האָט ער שטיל און פרידלעך, און באלד האָט זיך זיין שטים
אין א היסלאוועס ווי א קאנאנען־פייער צוגאַסן.
באַשטימט וואָלט געלונגען מיינע פריינט קאפיטאַל און עקספּלאַטאציע
דעם ער־פאַרויז צו באַקומען, האָט ער באַגינען,
ווען עס וואָלט נישט געוועזן קיין צייטונגען אויף דער וועלט
וואָס ווייסן אזוי פיל פון מיר צו דערציילן,
און מאַכן מיך אזוי באַרימט.
אך, מיינע פריינט !
איר קאנט אייך גאַרניט פאַרשטעלן
ווי דאָס דאָזיגע אַרטיקל איז מיר נוצליך אין אלע מיינע נויטן,
דורך זיי באַקום איך די האַסקאָמע און די באַגייסטערונג פון די מענטשן
זיי ווערן פושעט פארנארט ווי די קליינע קינדער.
אַלץ דורך די אַרטיקלען, וואָס איך באַשטעל ביי מיינע רעדאקטאָרן,
פארשטענדלעך פאר א גוטן לויפן פאר א פויטעקע געלט,
צושטייכלט זיך זיין פאָנעם פון צופרידנקייט.
צו דערזאך! דערהערט זיך א צווישן־רוח
אַט הויב איך אָן רעדן צו דער זאך, דאָס הייסט:
פון מיין ראָלע פאר דער וועלט־אַרדנונג;
די אָרדנונג פון קולטור און ציוויליזאציע;
ווי דער הער קאפיטאַל האָט זי אָנגערופן

***

איך מוז אָבער אונטערשטרייכן
אז איך ב. דער אייגנטליכער דויפּעק און נעשאַמע פון דער וועלט.
איך מילכאָמע האָב דעם קויעך אומצוברענגען
מילאָינען מענער ווייבער און קינדער;
צו פארניכטן שטעט און לענדער,
וועלטן גאנצע כורעורצו מאַכן,
אַלץ נאָך נייע מערק צו דעראַבערן
פאר די הערן קאפיטאַל און עקספּלאַטאציע,
איך צעשטער קולטורן! צושטעטער פעלקער !
אַלץ נאָך פאר דעם קיעם פון דער וועלט־אַרדנונג! ...
וואָס פאר א פאָנעם וואָלט א שטייגער די וועלט געהאַט מ'שטיינט געזאָגט
ווען איך מילכאָמע, גאָט באַהיט, פארליר מיין הערשאפט אין האַשפּאַע
צווישן אלע פעלקער און נאַציאָנען !
ווען די מענטשהייט הערט אויף באַדראָט צו זיין פון מיינע געווערן,
טאַנקן, האַרמאטן, אַעראַפּלאנען, אַטאָמאָט־פּולאַמיאָטן,
און איצטער מיינע לעצטע קולטור־דערגרייכונגען
ציניסט זיך דער רעדנער אין א דיכטער־שפראך:
מיינע נייעסטע כעמישע פארניכטונגס - דערפֿינדונגען
א שטייגער: די גאזן־וואפן, צעבלישטשן זיך זיינע אויגן,
און ווערן אָנגעפילט מיט אַנטציקונג און באַגייסטערונג.
אַלזאָ! די וועלט וואָלט דאמאָלט קיין קיעם געקאָנט האָבן,
א אומעט א טרויער וואָלט זיך צווישן אלע הויך־ראַנגיגע גענעראלן
און פעלדמארשאַלן פארשפרייט
די וועלט וואָלט פושעט נישט מער געוועזן צו דערקאָנען.
עס איז נאָך א גליק, וואָס היינט צו טאָג, בין איך
מילכאָמע דער גרעסטער קויעך אויף דער וועלט,
אַט דערפאר אפּעליר איך צו אייך,
אינם נאָמען פון מיינע עקספּערימענטן,
ווי ראדיא־דערפֿינדונגען און כעמישע דערגרייכונגען;
אינם נאָמען פון אלע מיינע הערלעכע אויפטועכצן פאר דעם וועלט קיעם,
פארלאנג איך דעם ער־פאַרויז, ביים איצטיקן אינטערנאַציאָנאַלן קאָנגרעס

***

נאָך די פארענדיקטע רעדע פונם הער מילכאָמע
ווערט געמאָלדן דעם דעלעגאטן צוזאמענפאַר
אז צוליב פאָליטישע אויסרעכענונגען מוז דער קאָנגרעס
זיך איבערציען קיין זשענעוו

דער נייער קאנגרעס זאל שטעלט מיט זיך פאר
נאך נישט עפעס אנדערש ווי דער ערשטער :
די זעלבע פארטרעטן און בילדער אויף די ווענט,
בלויז נאך צוגעגעבן דאס בילד פון מעלכע-מאן בריאן
אבער אויסערלעך איז פארהאן א קליינע ענדערונג.

***

דאס שילדל ביים אריינגאנג איז בלויז אן אנדערס, ווי עס
שטעהט די קורצע ווערטער אָנגעשריבן
דא איז דער וויינאָרט פון דער פעלקער ליגע,
אָדער די ליגע פון מענטשן רעכט.
און צוליב די שריפט וואָס איז, עקספרעסירט זיך
קען מען זיך לייכט טועה זיין און איבערלייענען;
דא וויינט דער פעלקער ליגענט,
אָדער די ליגענט פון מענטשן רעכט.

***

אינם נייעם קאנגרעס זאל טרעטן ארויס געאייניגט
מיט אן ערעפנונגס רעדע צווישן און האָס.
ביידע טראָגן שוואַרצע, אדוואָקאטאַרישע
טאנעס, אזעלכע וואָס רופן ארויס א געפיל פון
גערעכטיקייט און יראת הכבוד
קוידעם קאל האלט דער קאנגרעס
צוזאַמענפאַר פאר נויטיק אויסצודריקן איר
צופרידנקייט און אָנערקענונג די פארייניקטע צוויי
וויכטיקע קויכעס פון די איצטיקע וועלט אָרדנונג
ספעציעל אין די היינטיקע, שווערע צייטן ווען עס דרייען
זיך ארום אזוי פיל מיליאָנען ארבעטלאָזע, הונגעריקע און ברויט,
וועלכע ווארפן אָן א מוירע און באדראָען די געזעלשאַפטלעכע רח,
איז אזא אייניקונג זער נוצלעך.
דאָס דארף אָבער דינען אלס ביישפיל פאר די איצטיקע
וועלט פארטרעטער, וואָס וועלן דורך אייניקונג קענען אין
די שוואַרצע שאַ פון סאקאָנע,
רעטן אונזער הערשאַפט פון אונטערנאָנג.

צווייט בילד

אָט נאָך די פייערדיקע קאָמפלימענטן אין יאָם טעוו שטימונג
זענען ארויסגעטרעטן די געאייניקטע האם און צווייטע
מיט זער אן אינהאלטס רייכע רעדע:

געערטע קאָנגרעס פערזאמלינג!

האָבן זיי אָנגעהויבן.

מיר דאנקן אייך קוידעם קאָל, פאר אייער פארשטענדליש
איבער אונזער וויכטיקע ראָל אויף דער וועלט
מיר מוזן אָבער נאָך צוגעבן, אז אָן אונז, צווייטע און האם,
וואָלט די וועלט קיין קיעם נישט געקענט האָבן,
און אויב דער פריינט מילכאָמע האָט זיך פריער בענוצט מיט דעם וואָרט
וויסנשאפט, קולטור, ציוויליזאציע, טאָ פרעגן מיר זיך:
צי איז די קולטור, ציוויליזאציע, וויסנשאפט און קונסט
נישט די לאַקטען און באדינער פון אונז, צווייטע און האם!
אומעטום זיינען מיר פאראן,
אין די טיפסטע שפאלטן פונם לעבן דרינגען מיר אריין
מיט אונז באנוצן זיך אלע;
די קירכע, דער פארלאמענט, די יוסטיץ, דער פויבסט און
דער מיניסטער, און ווער דען נישט?
אלאָ, ווי דער אייל אויפן וואסער שווימט ארויף דער עמעס,
אז נאָר אונז ביידע, צווייטע און האם,
קומט דער ערדפאָרויף אויף דעם איצטיקן אינטערנאַציאָנאַלן קאָנגרעס!

די פארייניקונג פון האם און צווייטע, אויך זייער אינהאלטס
רייכע רעדע האָט איבערגעלאָזט אַ אָנגעהוירן רוישעם.

און האָט געווירקט אז די שפעטערע רעדנער גנייזע און רציכע
זאָלן אויך געאייניקט ארויסטרעטן.

ווי זיי האָבן זיך נאָר אויף די רעדנער טריבונע באוויזן

האָט זיי באַגעגנט א העפטיקער בראוואַ פאטשעריי,

און זיי האָבן זיך זייער העפלעך פארנייגט, באדאנקט.

געטראָגן האָבן זיי טאָנעם נאָך שווארצערע און ברייטערע

ווי די ערשטע אזעלכע ווי עס טראָגן די ריכטער

אין יוסטיץ פאלעס, און מאכן דעם איינדרוק אז זיי זענען

דאָס געזעץ און דער עמעס אליין.

געערטער דעלעגאטן צוואמענפאָר!

האָט רציכע און גנייזע אָנגעהויבן זייער רעדע.

זוען איר ליינט אין די פרעסע און אלערליי פרעסעס,

זועט איר שטענדיג זען דאָרט ווי עס קומט פאָר אַ

לעבהאפטע דיסקוסיע וועגן די אלטע פארצייטישע מיטלען

אין דער וועלט, און וועגן די מאָדערניזירטע,

קלאָרער גערעט וועגן פראָגרעס און רעגרעס.

טאָ, אויב איר זענט באלעזן אין די דאָזיקע פראגע, געערטע פריינט!

קענען מיר איצט פאר אייך זאָגן אָפן און דרייסט,

אז מיר זענען די איינציקסטע געבענשטע

וואָס זיינען צוגעפאסט צו אלע צייטן און עפאָכן,

מיר האָבן אייביק אונזער ראָל אין דער וועלט.

אויב אמאָל פארצייטנס מען האָט געמאָרדעט מיט שפיז און בויגן,

און היינט אינגס צוואנציגסטן יאָר הונדערט

אין אַ צייט פון קולטור און ציוויליזאציע

מאָרדעט מען מיט טאָנקן, אַעראָפּלאנען, נאָזן, שטיק-באָמבעס

האָט זיך נאָך אונזער עקזיסטענץ אויף קיין האָר נישט געענדערט,

אונזער ראָל איז שטענדיי נוצליך.

און אויב אין די עפאָכע פון פיהצוכט און ערד ארבעט

האָט מען געגאָנוועט אן אייזל, אָדער אַ שעפּס ביי אַ פאסטוך

און היינט אין די צייט פון קולטור און ציוויליזאציע,

באגאָנוועט מען אסיראָנס קאסעס און מלוכע בענק

איז ווידער אונזער ראָל די זעלבע

מיר זענען נאָך גאָרנישט אויסגעשפילט

מיר זענען צוגעפאסט צו אלע צייטן און עפאָכן,

מיר בלייבן נאָך אייביק די נוצליכסטע הערשער פון

די וועלט אָרדנונג.

מיר מאָרדן די מענטשן איינציקווייז און מיליאָנען ווייז

הען, מיט די פארעלטערסטע פארטיליגנס מיטלען

ווי דורך רעליגיע און נאַציאָנאַליזם.

הען מיט די מאָדערנסטע עקספערימענטן און ענטדעקונגען

פון צוואנציגסטן יאָר הונדערט, אַ שטייגער,

ווי פאשיוס און ראסן רייניקונג.

מיר באגאנווענען ביי די מענטש דעם ביסן פון מויל,
דורך געוואלט פון פאליציי און מעלכע;
און באגאנווענען זייערע געדאנקען דורך צייטונגען, פילמען,
טעאטערס און ביכער, דורך דעם קלוימערשטן פרייען וואָרט
אלזא איר זעט !

לויט א פרימיטיוון אופן, און לויט א קולטורעלן.
אט דערפאר, קומט אונז ביידע געניווע און רציכע, דעם
ערן-פארויז ביים איצטיקן אינטערנאציאנאלן וועלט-קאנגרעס,
נישט קיין אנדערן אויסער אונז.

די דריטע געאייגיקסטע זענען געוועזן רעליגיע און נאציאנאליזם.
ביידע האָבן געטראָגן שווארץ רויטע באקליידונג און גערעט
מיט א פישטענדע יאשטשעריצע קויל.

גערטע פארוואלטע! האָבן זיין אָנגעהויבן
ווי מיר זענען ארויס ווילן אלע זיך דאָ איינטיילן מיט דער וועלט-מאכט
און פארנעסן אין גאנצן אז מיר זענען אויך דאָ גאָטס זיי דאנק;
אט דער פאר פרעגן מיר זיך צי ווייסט דען נישט די וועלט
אז קאפיטאל, עקספּלאַטאציע, מילכאָמע, צווייטע האס, געניווע-רעזעציע
אלע עקזיסטירן אינם זכיס פון נאציאנאליזם און רעליגיע
מיר זענען די וואָס רייצן אויף די מענטשן
אז זיי זאָלן זיך ביי די גאָרגלען ווערן,
איינס אויף ס'אנדערע די ציינער שלייפן
לעמאָשעל: אין דעם יאָר 1914 בעאייס דער
גרויסער וועלט-שכיטע און אלע שכיטעס פון די מענשליכע-געשיכטע,
ווער האָט דען געשפילט די ערשטע פידעל
אז נישט מיר נאציאנאליזם און רעליגיע?
די קרייז צוגן און אינקוויזיציעס אין וועמענס נאָמען
איז דאָס דען געמאכט געוואָרן אויב נישט אין אונזערס?
ווי האָט מען נאָך אזוי פייערלעך אויפגענומען
וי אלע מענטשלעכע מאָרדן ווי אין די באַטיימערדראַשים,
קירכן און קלויסטער ווי עס האָבן אונזערע גאָלפּים, ראבייאים
די הייליגסטע טפילעס און גאָטעס-דינסטן אָבעריכט
פרימע מילכאָמע לידער געזונגען,

אומעטום האָבן מיר אונזער נעץ פון האס פארשפרייט!
מיר זענען פאקטיש דער גרעסטער קויעך אין דער וועלט !
אינם נאָמען פון גאָט, רעליגיע און נאציאנאליזם
קען מען אויף דער וועלט אלעס אויפטייען!
עקספּלאַטירן, מאָרדן, האסן, באַנווענען און מילכאָמעס-פירן !
אלזא, הערן און דאמען! אויב איר ווייסט שוין
אונזער וויכטיגע ראָלע פאר די וועלט, ווענדען מיר זיך צו אייך
אז איר זאָלט אונז אָפּטרעטן דעם ערן-פלאץ,
אויף דעם איצטיקן אינטערנאציאנאלן וועלט-קאנגרעס
נישט עמיצן אנדערש!...

בשום אויפן וועל איך מיך נישט לאָזן פארגוואלטיקן,
מיינע הערן! איך בעס א וואָרט!
האָט אויסגעשריגן א גאלאנט געקליידעטע דאמע,
מיט מאַניקירטע נעגל, אין שטארק געשמיןקטע
ליפן און באקן, וואָס איז צווישן אלע גערטע געסט
ביים רונדן קאָנגרעס טיש געזעסן און קאָקעטירט מיט
אלע אָנווענדע.

מאָדאס פראַסטיטוציע באַקומט דאָס וואָרט !
האָט זיך געלאָזט הערן א שטים פון פרעזידיום טיש.
און אויף א דרייטן אויפן האָט זי אָנגעהויבן צו רעדן:
מיינע הערן! גרויס איז מיינ קויעך אויף די גאנצע וועלט
אומעטום קענט איר מיינ האַשפּאָע טרעפן,
אָנהייבנדיק פון דעם פאָטער וואָס פארקויפט זיין טאָכטער נאכיס
צו א רייכן מאן צוליב געלט,
און די מוטער וואָס גייט אויף די גאס ארויס
אום די קינדער צו קענען דערנערן,
אָדער דאָס מיידל וואָס גיט זיך איבער צוליב הונגער און נויט,
אומעטום אין די ליבע און אין די הייראַט -
קענט איר די האַשפּאָע פון מיר פראַסטיטוציע מערקן
אפילע אין די קונסט
דאָס העכסטע פון מענטשלעכען שאפן און מענטשלעכען דענקן,
זייער העכסטער רום און שטאַלץ,

אָט דאָרטן אָפֿילו בין איך פּראָסטיטוציע אויך פאראן
אומעטום האָב איך מיין ווירקונג.
איבעראל באַגעגנט איר מיין קראפט,
איך פּראָסטיטוציע, בין דער פּראָסטישער הערשער און
מוישל פון דער וועלט.

אָט דערפאר קומט מיר דעם ערן-פּאַרויז פון דעם
איצטיקן אינטערנאַציאָנאַלן וועלט קאָנגרעס.

דער ווייטערער איינגעשריבענער רעדנער איז געוועזן דער הער סיפּיליס.
זיין קאָל האָט געכאַכעלט הייזערן

און די נאָז אויפן פּאַנים האָט אויסגעזען ווי אַ פּרעמד צוגעקלעבט אייווער
מיינע הערן און דאמען! האָט ער אָנגעהויבן זיין רעדע.

ווי איר ווייסט, בין איך סיפּיליס דער באדינער פון אייך אלע,
איך פיר אים מיין שליכעם בישליימעס.

איך בין אייער אלעמענס קורעו און פריינט

איך בין דער לייבליכער ברודער פונם ה' קאפיטאַל,

עקספּלאַטאַציע, מילכאָמע, נאַציאָנאַליזם, רעליגיע, האס
צווישן, רעזיכע, גענייווע, פּראָסטיטוציע,

איך בין דורך אייך אלעמען צום לעבן אויף דער וועלט ארויסגערופן געוואָרן
איך בין אייער אלעמענס פארטרעטער

נאָר איך דערוועג מיך נישט פונדעסטוועגן, צו בעטן
דעם ערן-פלאץ.

איך וויל בלויז אניטירן אלע אָנגעזונדע דעם קאָווער
אָפּצוטרעטן דעם ה' פינסטערניש.

און דערפאר אפּעליר איך צו אייך אינם נאָמען פון קולטור,
ווייל איך בין אַ קינד פון די ציוויליזאציע,

פון מענשלעכן פּראָגרעס,

אָט אין דעם נאָמען בעט איך דעם ערן-פּאַרויז,

פאר דעם ה' פינסטערניש.

דער ה' פינסטערניש קען זיין שטעמל אליין באַשטיין!
טראָגט זיך אַ שטימע פון פרעזידיום.

אויב ער וויל אַ וואָרט טאָ האָט ער פינף מינוט צייט,
מיר טרעטן באלד צו צו דער אָפּשטימונג.

אין דעם אויגן בליק שוועבט ארויף אויף די רעדנער טריבונע אן
אַלטער גראָער זאָקען, מיט אַ ברייטן קלוגן שטערן
וואָס מאַכט דעם איינדרוק, פון אַ פלינקן זשורנאַליסט,
אָדער צייטונג רעדאקטאָר.
ער הויבט אָן מיט אַ טיף ערנסטע שטימע צו רעדן.

מיינע הערן און דאמען!

איך בין געצוונגען אייך אויפּמערקזאם מאַכן

אז קיין מילכאָמע, קיין געזיילע, קיין האס און צווישן,

רעליגיע, רעזיכע, גענייווע, פּראָסטיטוציע, סיפּיליס קיינער

וואָלט נישט געקענט קיין קיעם האָבן אויף דער וועלט אָן מיר!

מיינע הערן און דאמען!

שטעלט אייך פאַר ווען די פינסטערניש פארלירט

איר מעמשאַלע, רחמנה-ליצלאן, שרעקליך, אה שרעקליך

וואָלט דעמאָלט די וועלט אויסגעזען.

פלוזעם, טראַך, טרא.א.א.ך...

ער קען נישט מער זיין רעדע פארענדיקן,

וואָס איז דאָ געשען?

די שויבן פענסטער פאלן ארויס מיט גרויס געטומל,

די וויטרינעס פאלן ארויס מיט גרויס געפילדער

עס איז אן אויסברוך! שרייט עמיצער אויס.

וואָס פאר אן אויסברוך?

פרעגט דער אנדערער.

אַ וועלט אויסברוך!

ענטפערט אָפּ די זעלבע שטימע.

פון וואנען קומט ער?

פון וועלכע זייט באַווייזט ער זיך? פרעגן אלע שטוינענדר

באלד גיבן זיך אַ זעץ אנידער איבער אַ מאַפע,

אלע געבילדעטע געאָגראַפיע קענער און נעמען זוכן אַ

ענטפער צו געבן.

טאָ שנעלער, גיכער!

שרייען אלע מיט אימפעט.

שנעל זאגט זשע, פון וועלכע זייט קומט דער אויסברוך?
פון דייטשלאנד, אדער פראנקרייך, איטאליע אדער שפאניע?
פרענץ אלע פארצווייפלט און דערשראקט.
פון אומעטום, פון אלע לענדער געהט דער שטורם אויסברוך!
רופט אויס דער עלטסטער געאגראפיע קענער.
פון וואנען אבער, איז דער ערשטער אויסברוך געקומען?
פרענץ די קלינגערע.
פון רוסלאנד!

פון רוסלאנד! שרייען אלע אויס מיט געביילטע פויסטן.
אין זייערע פענעמער ווערן שווארץ און שווארצער,
פון באסט און רעציקע.

מיר וועלן דעם רוסלאנד ווייזן!
רופן אלע אויס אין א געאייניקטן כאָר.
מיר וועלן דאָס לאַנד צעשמעטערן!
העלפן אונטער דער לינסער טייל פרעזידיום.
מיר וועלן דאָס פאַלק אויסהאַרגענען!
שרייען זיי נאָך העכער.

די ערד כורעוו מאכן, צעשמערן!
רופן אלע אויס מיט א ווייסן שוים אויף די ליפן
געקאַמע! געקאַמע!
קריצן אלע מיט זייערע בלישטשענדרע גאָלדענע
אַריינגעזעצטע ציין.

אהא! איך האָב געזאָגט!
רופט אויס מיט טרוימף די פינסטערניש.
א גאָווע בין איך געוועזן!
און ווי א עמעסער גאָווע האָב איך געזאָגט!
אז א דאנק מיר פינסטערניש עקזיסטירט איר אלע:

רעציקע, גענייווע, האם און רעליגיע, גאציאָנאַליזם,
צווייטע, פראַסטיטוציע, סיפיליס!
נאָר א דאָנק די פינסטערניש און אנוויסנהייט, איז אייך
געלינגען די וועלט צו באהערשן.

איר זעהט, אויב איך האָב נאָר אויף איין רעגע
מיין מעמשאַלע דאָרט אין רוסלאנד פארלוירן,
זוי איר ציטערט שוין דאָ, ווי דער באָדן אונטער
איינערע פיס וואקלט זיך שוין.

מיר זענען פארלוירן! ...
שרייט אויס איינער ווילד, היסטעריש

מיר זענען פארלוירן! ...
האַלטן די אנדערע אונטער.

מיר זענען פארלוירן! ...
שעפטשען אלע פארצווייפלט און דערשראקט.

טאָ וואָס זשע, שווייגט איר?
ליארמט א פארבלאָנדזשעט קאָל אין די העכסטע מדרגה פון
פארצווייפלונג, פון די לינקע זייט פרעזידיום.
די אָרדנונג צעשטערער מארשירן,
אויף אלע שיידוועגן נייען זיי!

אין אלע שטעט און לענדער זענען זיי פאראן
זיי זענען שטארקער, זיי זענען מעכטיקער!
זיי צושטערן די פינסטערניש! דערהאַרגענען די רעציקע!
עקספּראַפּירן די גענייווע!

קאָנפּיסקירן דעם קאפיטאַל!
פארניכטן די רעליגיע!
פארטרייבן די צווייטע און האם!
היילן אויס דעם סיפיליס!

און ברענגען אונטער די פראַסטיטוציע!
באַקעמפן דורך אַניטאַציע די פינסטערניש!
און באווייזן שווארץ אויף ווייס דעם שווינדל פון דעמאָקראטיע.
מען מוז זיי טויטן די אָרדנונג צעשטערער!
מען מוז זיי פארניכטן די גאָטס לעסטערער!
מען מוז זיי אומברענגען די באַדראָער פון קולטור און ציוויליזאציע!

איך בין דא! רופט אויס פלוצעם א שטימע.

ווער ביסטו? פרעגן איבעראשט אלע.

איך בין מילכאָמע

ענטפערט אָן די זעלבע שטימע.

מילכאָמע? מילכאָמע?

כאפן אלע אונטער דערפרייטע.

דו ביסט שוין ווידער דא?

דו קומסט אונז צו הילף

מילכאָמע! דו ביסט אייביג אונזער רעטער!

שרייען אלע אויס מיט גרויס באגייסטערונג.

יא, מילכאָמע! מילכאָמע בין איך!

ענטפערט אן גרויליך די ערשטע שטימע.

האלט רופט אויס דער לינקער טייל פונם פרעזידיום

קיינער, קיינער איז בארופן דעם מאסן אויפברויז איינצושטילן,

אויסער מיר דעמאָקראטיע.

אינם נאָמען פון מארקס לערע,

אינם נאָמען פון פרייען רעפובליק,

אינם נאָמען פון פרייהייט פון וואָרט, און פרייהייט פון שטרייקן,

וועט אונז געלונגען די ליכטיקייט צו פארלעשן,

די צעבונטעוועטע איינצושטעלן,

די צערייצטע צו באַרויקן,

די אויפגעקלערטע אויסקלאַר צו מאַכן,

די רעוואָלטירטע מאסע צו זייערע

ווייבער און קינדער א היים צו טרייבן;

איינער גאראנטי וואָס וועט זיין? דערהערט זיך ארום אינם זאל.

אונזער גאראנטי וועט זיין דער פארלאמענט!

מיר וועלן דאָס פאַלק צו וואלן רופן

און אָט דער געטומל וועט די צובונטעוועטע נאָך מער צוטומלען

און אזוי ארום וועלן מיר זיי באַרויקן

וועלן זיי דען גלויבן? פרעגן אלע נייגערק

יא, זיי וועלן גלויבן! זיי וועלן גלויבן!

מיר ווייסן גענוי, מיר וועלן זיי צו זאָגן,

מיר וועלן זיי מאַפטיאך זיין, מיר וועלן זיי שווערן,

מיר קענען גוט זייער שוואכקייט צום גלויבן.

פארלאָזט אייך אויף אונז. מיר זענען קלוג, מיר זענען כיטרע

מיר קענען גענאָרן, מיר זענען ציגיינער!

אַבער ווען זיי וועט זיך טאַקע שטרייקן פארגליסטן!

מאַכט א צווישנרוף דער ה' קאַפיטאַל

און וואָס דאָן?

וועלן מיר זיי ווי די הינט צעשיסן.

טאָ גייט זשע, און זייט מאַצליאך!

רופן אלע אויס איינשטימיג.

און די לינקע פונם פרעזידיום הייבן זיך אויף פון די פלעצער

געמען זיך געזענענען צוקושן זיך מיט אלע.

דער הער מילכאָמע פון גרויס באגייסטערונג כאַפט ארויס

א גאַלדענעם מעדאַל, מיטן צייכן פונם לעניאָן דע האַנער

און שרייט אויס:

אַט דאָ האָט איר דעם לוינ וואָס איר האָט ערלעך פאַראַינט

אין די וועלט מילכאָמע 1914 — 1918.

און איך פאַרהאַלף, אז איר וועט נאָך גרעסערעס פאַרדינען

די ווייטערע וועלט מילכאָמעס.

מען הענגט דאָס זיי אויף די ברוסט אָן פייערלעך,

זיי פאַרנייגן זיך ביז צו די ערד באַדאַנקן העפלעך, העפלעך

און ווערן פאַרשווינדן.

דריט בילד

דער זעלבער קאנגרעס זאל וואס פריער
אלע דעלעגאטן זיצן פארזארגט —
א טייל מיט ארונטערגעלאזטע קעפ
דער אנדערער טייל מאכן נערוועאישע
אונגעדולדיגע פויזן נעמען ארויס די
גאלדענע זייגערס קוקען שארף אויף
דעם ציפער בלאט. איינער כאפט זיך ארויס
מיט א געניץ און שטעקט אן די איבעריגע
וואס הויבן אויך אן צו געניצן
עס פילט זיך א העכסט אונגעשטרענגטע שטימונג אין זאל

וועלן זיי עפעס העלפן? גיט א פרעג דער הער קאפיטאל.
גארנישט העלפן! ענטפערט אן דער הער מילכאמע.
זיי זאגן אבער צו דאס פאלק צו גענארן
רעט מיט גלויבן דער ה' קאפיטאל.
יא גענארן, גיט דער ה' מילכאמע צו פארשטעהן.
אבער נישט לאנג, וועט אונזעהן זייער דאפלט שפיל.
זיי זאגן צו פאר דעם פאלק פאלש צו שווערן
רעט דער ה' קאפיטאל שוין מיט ווייניקער גלויבן..
די פאלשקייט וועט מען שפעטער דערזען,
קלערט אים אלץ אויף דער ה' מילכאמע.
זיי זאגן צו אבער אין זייער שעליכעס צו גליקן!
שרייט שוין אויס דער ה' קאפיטאל פארצווייפלט.
אבער נישט אויף לאנג!
האלט זיך פאראקשענט מילכאמע ביי זיין מיינונג.

אט קומען זיי! שרייט אויס דער ה' צווישן באניסטערט
ארויסקוקענדיק דורך דעם פענסטער.
בארוך האבא !
רופט אויס דער ה' רעליגיע.
בארוך האבא! האלטען אלע אונטער.
עפעס אויפגעטאן? פרעגט דער קאפיטאל נייגערדיק,
באלד ביי זייער ארוינקום.

נאך נישט אויפגעטון! ענטפערן די אריינגעקומענע.
 סטייטש! שטעלן אלע אויף זייערע גרויסע ביזע אויגן פארווונדערט
 נאך נישט אויפגעטון! מיר האבן זיי בארוקט, זיי מאכטאך געוועזן,
 זיי געשווירן, פאלש געשווירן
 און די צובונטעוועטע צובונטעווען זיך נאך מער!
 פון מיליאנען ווערן זיי צענער מיליאנען.
 זיי העצן אויף די ארבעטסלאָזע, צורייצן די הונגעריקע,
 נעמען אויך מיט די ווייבער און קינדער,
 זיי אָרגאניזירן הונגער מאַרשן אין אלע לענדער און שטעט
 זיי זענען פיל! זיי זענען פופציגער מיליאנען,
 הונדערטער מיליאנען! א וועלט א גאנצע!..
 שרייען אויס פארביטערט די אריינגעקומענע און פארברעכן די הענט.
 טאָ זענען מיר פארלוירן! שרייען אלע אויס פארצווייפלט
 טאָ ווער זשע וועט אונז העלפן?
 ווער זשע וועט אונז רעטן אין די איצטיקע שווערע שטאָ?
 צוטראַגט זיך א נעליארם אינם קאָנגרעס זאל.
 נאך נישט פארלוירן
 נאך ניט פארלוירן! דערהערט זיך א באַרויגנדע שטימע פון אריינגעקומענע
 מיר האָבן א פרוילעכע כסירע אייך צו זאָגן!
 שרייען זיי אויס מיט פאטאָם.
 וואָס פאר א כסירע?
 פרעגן אלע מיט צעעפנטע אויגן נייגעריג.
 מאַשיאך איז געבוירן געוואָרן!
 מאַשיאך, מאַשיאך!
 ווי! פרעגן אלע מיט נאך גרעסערע נייגעריקייט.
 אין אונזער שוים!
 ווי א מאַמע האָבן מיר
 אים געבוירן, געכאָוועט און דערצויגן. צוגיסן זיי זיך אין א היספאלעם.
 ווידער א נייער וועלט ליגט! כא, כא, כא, כא
 רופט אויס נעלאסן ה' צווישן מיט כויעק.

פלוצעם קלינגט דער זאל זייגער אויס 1933
 און א גרוילעכע שטימע רופט אויס:
 איך בין דאָ!
 און עס באַווייזט זיך אינם זאל א שוואַרץ-רויטער געשפענסט.
 דו ביסט דאָ?
 כאַפן אלע אונטער.
 דו קומסט אונז צו הילף אין איצטיקע שווערע שטאָ?
 יא, אייך צו הילף, אייך צו הילף,
 אין די איצטיקע שווערע שטאָ!
 ענטפערט די זעלבע גרוילעכע שטימע.
 און דיינע זעלנער ווער וועלן זיין?
 פרעגן אלע מיט אימפעט.
 וואָס הייסט ווער? די זין פון די פאראַרימטע מענטשן!
 די אונוויסנדע, די פויערים און ארבעטער!
 ענטפערט אָן די זעלבע גרוילעכע שטימע.
 זיי ווערן אַבער שוין וויסענד!..
 שרייט אויס די פינסטערניש פארצווייפלט,
 מיט צעשוויבערטע האַר און אויסגעשטרעקטע, דערווערנענדע הענד.
 זיי ווערן שוין וויסענד?
 פרעגן פארווונדערט אלע.
 טאָ, איז שלעכט!
 רופט זיך אָן דער קלינגסטער.
 זייער שלעכט!
 האַלטן אלע אונטער.
 טאָ קענען זיי זיך נאך מיט זייער געווער צו אונז אומדרייען
 און דאן וועט די סאקאָנע זיין נאך גרעסער!
 זייער גרויס!
 האַלטן אלע אונטער.
 איך וועל זיי אַבער אמערשט דערשרעקן דורך פולווער,
 מאַרד און טויט!
 ענטפערט אָן דאָס רויט - שוואַרץ - געשפענסט.

עפעס א באקאנטע שטימע?
רופט אויס דער קלינגטער.
יא א באקאנטע שטימע!
האלטן אלע אונטער.
כימאט די זעלבע רייד פונם ה' מילכאמע!
באשטעטיקט דער ה' קאפיטאל.
יא די זעלבע, ניט די זעלבע, אבער דאך די זעלבע!...
ענטפערט אן דער ה' מילכאמע מיט א טריאומף שמייכל

איך בין דער גאט געשיקטער שאליאך!
רופט אויס די שטימע, פונם רויט-שווארצן געשפענסט.
טא זאג זשע מכאשעף דיין צויבער-נאמען!
פרעגן אלע נייגערין
היטלער! דער גאלד בלאנדער אריער טראגט זיך א ענטפער.
וועסט דו דען גליקן פרעגן אלע מיט צושטראלטע פנימער נייגערין
יא איך וועל גליקן ענטפערט ער אן ענטשלאסן
טא געה זשע און זיי מאצליאך!
רופט אויס פרום דער הער רעליגיע
געה זיי מאצליאך! שרייט אויס מיט פאטאס דער הער קאפיטאל;
נע זיי מאצליאך האלטן אלע אונטער

אויב איך וועל גליקן!
וועמען וועט מען דעם ער-פארויז געבן?
פרעגט גאנץ צום סוף די ערשטע גרויליכע שטימע,
פונם רויט שווארצן געשפענסט.
מיר וועלן שוין ארויף קומען, מיר וועלן שוין ארויף קומען!
שרייען אלע דערפרייטע און דערמונטערטע,
און דריקן היים און ברידערליך די האנט פונם גאלד בלאנדן אריער.
עס דריקן אים אויך די האנט די פארטרעטער
פונם צווייטן אינטערנאציאנאל, און שרייען אים נאך:
ניי זיי מאצליאך! אין דיין גרויסן שעליכעס!
ווען דו וועסט דין נויטיקן אין הילף? טא זאג זענען מיר דא!...

באלד דערהערט זיך טראך, טראך, טראך-א-אך!
וועמען שיסט מען דאָרט?
פרעגט זיך א שטים. פארווינדערט
ארבעטער! טראגט זיך אן ענטפער.
פלוצים, א געוויין, א געיאמער.
ווער וויינט דאָס דאָרט?
פרעגט זיך די זעלבע שטים.
דאָס איז דער געוויין פון קינדער אין די וויגן!
וואָס מען האָט זייערע טאטעס אין קאנצענטראציאָנס לאגערן געט'ן צו.
טראגט זיך ווידער אן ענטפער
טראך, טראך!
וואָס איז ווידער אזא געטומל?
אך!
דאָס האָטן פארבלינגטע, שארפע העק איבער
ארבעטער קעפּ.
און וואָס האָט זיך אזוי דער הימל צערויטלט?
און וואָס האָבן זיך אזעלכע פלאמען אויף זיין פאָנים צעשפרייט?
צו איז גאט איצט פון זיין וועלט צופרידן?
דאָ ברענט די קולטור און שאפונג!
דאָ ברענען די וועלט - גייסטער!
דאָ ברענט די ציוויליזאציע!
וואָס די מענשהייט האָט דורך מיליאָנען יאָרן אויף זייער
בלאנדזשענדן לעבענס-וועג געשאפן.
דאָס איז דער לעצטער קאפיטל געשיכטע,
פון די אונטערגייענדע שטארבענדע וועלט!...
טראגט זיך א מעכטיגע אלמענשליכע שטימע.
או הא! או הא! א ווי גוט!
או הא! או הא! א, א, ווי פיי!
א ווי איידל! א ווי מענשליך!
שרייען אלע אויס מיט ענטזיקונג און באגייסטערונג
פלוצלוג דערטראגט זיך דורך די צעבראָכענע שויבן פענסטער
פונם קאנגרעס זאל א קאל
כא, כא, כא, כא, כא!

פון אלע וועגן די אָרדנונגס צעשטערער פארקאנט!
פון אלע ערטער זיי פארטריבן!
און פארניכטעט!
קיינ איינער איז פארבליבן!
אלע דערווארגן!
אין דעם אויגן בליק קומט אריין פארבלוטיגט
דער גאלד בלאַנדער אריער.
זיין פאָנים שטערן און הענט אלעס איז מיט רויטע פלעקן באשפויצט,
אויך די קליידער טריפן מיט בלוט;
אלע דערשלאָגן! דערוואָרגן! פארניכטעט!
שרייט ער אויס מיט טריומף, און האַלט אין אַ זיגער - פאָזע
א פארבלוטיגטע שווערד אין די האַנד.
אלע דערשלאָגן?
פרעגן זיך אלע דערפרייטע.
אלע דערשלאָגן, געטויטעט, געמאָרדעט!
כא, כא, כא, כא, כא!
טראַגט זיך נאָך גרוילעכער די לעצטעסדיקע,
שוואַרץ רויט, געשפענסט שטימע.
באלד דערהערט זיך אינם קאָנגרעס זאל אַ הילכיגע
מעכטיגער רוף, וועלכער טראַגט זיך פון אלע
נאָנטע און ווייטע וועגן
ס'איז נישט עמעס,
מיר זענען נישט טויט,
מיר לעבן און קעמפן!
מיר שטייען פארביסן אין אונזערע
קעמפענדע מיליאָנען רייען!
מיר האָבן טויזנטער דימיטראָווס!
הונדערטער טויזנטער טעלמאנס!
אויף אלע שטעגן און וועגן זענען מיר דאָ!
אין אלע לענדער און שטעט זענען מיר פאָראַן!
מיר זענען מעכטיק! מיר זענען אונבאזיגבאר!
מעכטיק! אונבאזיגבאר! וואָרטשעט געצוואונגענערהייט
דער פארבלוטיקטער געלד בלאַנדער אריער
מעכטיק! אונבאזיגבאר! שעפטשן אלע
פארצווייפלט און דערשראָקן

